

San Pablobi TIMOTEONI Ru'ru ba'i cocare toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo, Jesucristo raoni jo'casi'quë'ë yë'ë. Mai Taita Riusu maire tëani baguëbi, mai Ëjaguë Jesucristo maire recoyo bojo güeseguëbi, bacuabi yua yë'ëre cuencueni, yë'ëre raoni jo'cahuë. ² Raoni jo'cajënna, më'ë, Timoteo hue'eguëna, utire toyani saoyë yë'ë. Më'ëbi Jesucristoni si'a recoyo ro'taguëna, Riusubi baguë Espíritute më'ëna insini, yë'ë mamaquëre më'ëre re'huabi. Mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Cristo Jesús, bacuabi më'ëni caraye beoye conreba conja'bë. Më'ëni ai ba'iye ai yëreba yëjën ba'ija'bë. Më'ëni recoyo re'o huanoñete jo'caja'bë cayë yë'ë.

Advertencia contra enseñanzas falsas

³ Yurera Efeso huë'e jobona bëani ba'ijë'ën. Yë'ëbi Macedonia yijana saiguë ba'isirëñ yihuose'e'ru, yure'ga güina'ru më'ëni yihuoyë. Yequëcua baru ba'icuabi Riusu coca quëani jo'case'e'ru tin ye'yojënnna, bacuare ènsejë'ën. ⁴ Bacuabi yua bacua ira bain ba'isi'cua coca quëani jo'case'ere ëñajëñ, bacua ira taita huati sanhuë ai jai jubë ba'isi'cua bacua mamiñare cuencueni re'huajëñ, ja'anre quëani achojënnna, ja'anre yo'oma'iñë guansejë'ën. Ja'nca quëani achojëñ, ro guaja ye'yojëñ ba'iyë bacua. Bainni sa'ñeña bëiñë senni acha güeseyë. Riusu quëani

jo'case'ere, Riusuni si'a recoyo ro'tayete, ja'anre ye'yojën ba'ija'bë.

5 Bacuani ja'an cocare guansejë'ën. Guansegüëna, te'e ruiñe recoyo ro'tajën, sa'ñeña ai yëreba yëjën ba'ija'bë cayë yë'ë. Gu'aye ro'taye beoye ba'ijen, te'e ruiñe Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën bojoja'bë cayë. **6** Yequëcuabi tin ro'tajën, bain naconi ro guaja senni achajën, ro ro'tajën, yi'o coca se'ga cani achojën ba'iyë. **7** Bacuabi Riusu ira coca jo'case'ere ye'yoje yëcuata'an, bacua coca ye'yojete huesë hua'na ba'iyë. Bacuabi ro jëja quëani achojën, ro huesëjën cayë.

8 Bainbi Riusu ira coca jo'case'ere te'e ruiñe quëani achronica, re'oye ba'iji ba coca. Ja'anre masiyë mai. **9** Ja'nca ba'iyeta'an, si'a coca guansení jo'case'ebi re'o bainni ënseye beoye ba'iji. Gu'a bain se'gani ënseye caji. Ëja bainbi guansejënná, gu'a bainbi tin yo'ocua'ë. Ro bacua yëse'e'ru ai hui'ya huaiyë. Riusu yëye'ru yo'oye güejën, baguë ba'iyete senjojën ba'iyë bacua. Bacuabi bacua pë'caguë sanhuëni, yequë bacua bainni huani senjoñë bacua. **10** Romi huëani, ëmë huëani, sa'ñeña yahue bacua ba'iyë. Gaje ëmëcuabi sa'ñeña ro a'ta yo'ojën ba'iyë. Bainre zeanni, jianni sajën ba'iyë. Ro coquejën cacua ba'iyë. Yequëcua yo'ose'ere ëñajën, ro coquejën yi'o coca cayë. Te'e ruiñe ye'yoni jo'case'e'ru, ai ba'iyé ai tin yo'ocua ba'iyë bacua. Ja'an yo'oye ba'iguëna, Riusu ira coca jo'case'ebi ënseye ba'iji. **11** Te'e ruiñe ye'yoni jo'case'ere cato, Riusu cocareba quëani jo'case'e ba'iji. Ja'an coca, mai Ta'yejeiye Ëjaguë bojo güese coca, ja'an cocarebare yë'ëna jo'cabi Riusu, bainni

quëani achoyete.

Gratitud por la misericordia de Dios

12 Yë'ë'ga mai Ëjaguë Jesucristoni ai bojoguë, baguëni surupa cayë yë'ë. Yë'ëre re'oye ëñani, baguë caye'ru te'e ruiñe yo'oguëte yë'ëre yua baguë yo'o conguëre cuencueni re'huaguëna, ai bojoyë yë'ë. **13** Yë'ë hua'guë ja'anrë ba'isi'quëbi Cristoni gu'aye cani, baguëni je'o basi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni ai yëreba yëguë baj'i, Cristoni ro'tama'iguë ro huesëguë yo'osi'quëre. **14** Ja'nca ba'isi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni ai ta'yejeiye ai caraye beoye conreba combi. Ja'nca conguëbi yë'ëni Jesucristote si'a recoyo ro'ta güesebi. Bainni ai yëguëte yë'ëre re'huabi. Jesucristona ñë'cani zi'intoca, ja'nca maire yo'oji Riusu.

15 Ën coca te'e ruiñe ba'i coca'ë. Si'a bainbi ro'tani ba'ire'ahuë: Cristo Jesusbi ën yijana raiguë, gu'a bain si'si recoñoa bacuare mame re'huani baye ro'tabi. Si'a gu'a bainre ëñato, yë'ëbi quë'rë gu'aguëreba ba'iyë. **16** Ja'nca ba'iguëreta'an, Riusubi yë'ëni ai oiguë conreba combi. Ro gu'a recoyo basi'quëreta'an, yë'ëre mame recoyo re'huani, baguë bojora'rë ëjoni re'huayete masi güesebi. Yequëcua baguë naconi si'arën ba'ija'cua, ja'ancuabi yë'ë ba'iyete ëñani, baguë te'e ruiñe yo'ose'ere masini, Jesucristoni si'a recoyo ro'taja'bë caguë, ja'nca yë'ëre mame re'huabi Riusu. **17** Yureca mai Ta'yejeiyereba Ëjaguë carajeima'iguë, bain ñacobi gare ëñama'iñë ba'iguë, gaña hua'guë, ja'an Riusuni si'arën jo'caye beoye te'e ruiñe ëñajën bañuni. Si'a bainbi baguë ta'yejeiye ba'iyete masija'bë. Ja'nca raë'ë.

18 Yë'ë mami Timoteo, yë'ëbi coca guansení, më'ëna jo'cayë. Cristo bainbi më'ëre ëñajëñ, Riusuni conja'ñete masijëñ, më'ëre quëani jo'cahuë. Bacua quëani jo'case'e'ru güina'ru më'ëni yure quëani jo'cayë yë'ë. Ja'an coca quëani jo'case'ere ro'tani, jëja recoyo re'huani, Cristoni jo'caye beoye te'e ruiñe conguë ba'ijë'ën. Jesucristobi më'ë recoyo mame re'huaguëna, më'ë recoyo ro'tayete gare jo'cama'ijë'ën. Te'e ruiñe yo'oguë, huacha yo'oye beoguë ba'ijë'ën, më'ëni cani yihuoyë yë'ë. **19** Yequëcuabi Jesucristoni recoyo ro'tani, ja'nreëbi, Riusu ba'iyete güejëñ, ro huacha yo'ojëñ, Riusu ba'iyete go'iye ro'tani ro jo'cani senjohuë. **20** Ja'ancuare cato, Himeneo, Alejandro, ja'an hue'ecuabi ja'nca yo'ojëñ, Riusu ba'iyete ro jo'cani senjohuë. Riusu ba'iyete gu'aye cama'iñe ye'yeja'bë caguë, bacuare zupai huatina jo'cahuë yë'ë.

2

Instrucciones sobre la oración

1 Yureca, ru'ru, Riusuni senni achaye, Riusuni ujaye cato, si'a bainre ro'taguë, jo'caye beoye ujaguë, bacuare Riusuni surupa cajë'ën. **2** Bain ta'yejeiye ñaja hua'nare'ga, si'a ñaja bainre ro'taguë, si'a jëja Riusuni ujajëñ ba'ijë'ën. Ja'nca ujajëñ, caraye beoye bojojëñ, recoyo re'o huanoñe ba'iyë mai. Riusu guansení jo'case'e'ru te'e ruiñereba yo'ojëñ ba'iyë mai, ja'nca ujajëñ ba'itoca. **3** Mai Riusu maire tëani baguëbi mai te'e ruiñe yo'oyete ñani, maini bojiji. **4** Baguë yua si'a bainre ro'taguë, bacuani tëani baye ai yëji. Te'e ruiñe ba'i cocare recoyo masija'bë caji. **5** Mai Taita Riusu

yua gañaguë'bi Riusu ba'iji. Maibi gu'aye yo'ojënnna, Jesucristo Raosi'quë se'gabi Taita Riusuna ti'anni, baguëni senni achacaiye poreji maire. ⁶ Si'a bain gu'a jucha zemosi'cua yua guënamë re'otona tëani ba'ija'bë caguë, mai jucha ro'ire junni tonbi. Ja'nca junni tonguëna, Riusu yësirëñ ti'anguëna, Riusubi si'a bainre guënamë re'otona tëani baza caguë, Jesucristote maini ëñobi. ⁷ Ja'nca ëñoguë, Riusubi yë'ëre cuencueni, baguë cocareba quëani achoguëte yë'ëre re'huabi. "Judío bain jubë ba'ima'icuana sani, yë'ë te'e ruiñe ba'i cocare ye'yojaijë'ën" caguë, yë'ëre bacuana raobi Riusu, bacua recoñoa ro'taye masi güeseguëte. Ro coquema'iñë yë'ë. Te'e ruiñe cayë.

⁸ Ja'nca sëani, Riusuni te'e ruiñe recoñoa ro'tacua, si'aruan ba'icua yua sa'ñeña bëiñë beoye Riusuni ujajëñ ba'ija'bë cayë yë'ë. ⁹ Romi hua'nare'ga yihuoguë cayë yë'ë. Bacua cañare re'oye ëñoñë ju'ijëñ, ai ro'i cañare ju'imajëñ ba'ija'bë cayë. Raña ye'ani, ai ro'i pë'npëbëan yo'oma'ija'bë. Me'najei sinjobëan ye'ani tonja'bë. Ganjo reye, guëna yi'yo ñejëñ ba'kiye, ja'anre ai ro'kiye beoye zoa curibi perlara'carëan, ja'anbi re'huaye beoye ba'ija'bë. Ai ro'kiye ba'i cañare ju'imajëñ ba'ija'bë. ¹⁰ Re'oye yo'oye, bainre coñe, ja'an se'gare ro'tajëñ ba'ija'bë, Riusu bain casi'cua ba'itoca. ¹¹ Romi hua'na'ga ye'yo cocare achani Jaë'ë cajëñ ba'ija'bë. Gue caye beoye ye'yeni ba'ija'bë cayë. ¹² Romi hua'nabi bainni ye'yo ye'yo yëtoca, ëmëcuani guanseye yëtoca, bacuare ënsejë'ën. Caye beoye ba'ija'bë cayë. ¹³ Riusubi bainre re'huani jo'caguë, ru'ru Adanre

re'huaguëña. Ja'nrébi yo'je, Evate re'huaguëña.
¹⁴ Zupai huatibi coqueguëna, Adanbi gu'aye
 yo'omaquëna, Eva se'gabi coque güesego bacoña.
 Riusu guanseni jo'case'ere achama'igobi gu'a
 juchana zemosi'co bacoña. ¹⁵ Ba'isi'coreta'an,
 romigobi zin hua'nare të'ya rani, Riusuni congo
 ba'igona, Riusubi bagoni tëani baja'guë'bi.
 Jesucristoni si'a recoyo ro'taye, bainni ai yëye,
 te'e ruiñe ro'taye, gu'aye yo'oye beoye ba'iye,
 ja'ncara'ru jëja recoyo caraye beoye yo'otoca,
 Riusubi bagoni tëani baja'guë'bi.

3

Cómo deben ser los dirigentes

¹ Ën coca te'e ruin coca ba'iji: Bainguëbi Cristo
 bainreba jubë ejaguë ba'iye yëtoca, ai re'oye
 ro'taguë ba'iji baguë. ² Cristo bainreba jubë
 ejaguëbi yua gu'aye yo'oye beoye ba'ija'guë.
 Te'e rënjo hua'goni huejasi'qué ba'ija'guë.
 Te'e ruiñe ba'i ma'a se'gana ganija'guë. Te'e
 ruiñereba yo'ore yo'oguë ba'ija'guë. Baguë
 huë'ena raicuani ai bojoguë saludani, ai re'oye
 cuiraguë ba'ija'guë. Yihuo coca ye'yo ye poreguë
 ba'ija'guë. ³ Jo'cha güebemaquë ba'ija'guë. Bain
 be'rumaquë ba'ija'guë. Bojora're yihuoguë,
 bainni bojo güeseguë se'ga ba'ija'guë. Curi
 ba èayete ro'tamaquë ba'ija'guë. ⁴ Baguë te'e
 bainre te'e ruiñe cuiraguë ba'ija'guë. Baguë
 zin hua'nani guanseto, Jaë'ë cani te'e ruiñe
 yo'o yo'ojën ba'ija'bë. ⁵ Baguë te'e bainre
 te'e ruiñe cuiraye huesëguë ba'itoca, ¿queaca

Riusu bain cuiraye poreguë'ne? ⁶ Rëño ñë'serë se'ga mame recoyo re'huasi'quë ba'ima'ija'guë. Yequérë baguë se'gare'ru huanoguëna, zupai huati bënni senjoja'ñë'ru baguëni bënni senjoji Riusu. Ja'nca sëani, zoe ba'ije mame recoyo re'huasi'quë ba'ija'guë. ⁷ Yequécua Cristo bain jubë ba'ima'icuabi baguëni re'o bainguëre'ru èñajën ba'itoca, re'oji. Ja'nca ba'itoca, baguëte Gu'a bainguë ba'ije cama'iñë. Zupai huatibi coqueguëna, baguëte gu'a bainguë'bi caye porema'iñë.

Cómo deben ser los diáconos

⁸ Cristo bain jubë concuare cato, te'e ruiñe yo'ocua ba'ijëen, coqueye beoye ba'ija'bë. Jo'cha güebemajën ba'ija'bë. Yequécua bayete äa èñañë beoye ba'ija'bë. ⁹ Riusu te'e ruiñe ba'i cocare quëani achojën, jo'caye beoye te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'ija'bë. ¹⁰ Ru'ru, bacua yo'o yo'oyete bojora'rë èñani masijë'en. Re'oye yo'otoca, re'oji. Cristo bain jubëre concua ba'ija'bë. ¹¹ Bacua rënjo sanhuëre cato, te'e ruiñe recoyo ro'tajën ba'ija'bë. Ro yi'o cocare quëani achomajën ba'ija'bë. Re'oye sehuoni te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë. Te'e ruiñe yo'ocua si'arën ba'ija'bë bacua rënjo sanhuë. ¹² Cristo bain jubëre conguëbi te'e rënjo se'gani huejasi'quë ba'ija'guë. Baguë te'e bainre te'e ruiñe ro'taguë cuiraja'guë. Baguë zin hua'nani guanseto, Jaë'ë cani te'e ruiñe yo'ojën ba'ija'bë. ¹³ Re'oye yo'o yo'ocuabi quë'rë èja bain ruinjëenna, yequécuabi bacuare ai ruiñe èñañë. Èñajëenna, si'a jëja Jesucristoni si'a recoyo ro'tayete yua huaji yëye beoye caye poreyë.

La verdad revelada de nuestra religión

¹⁴ Yureca, mami, më'ëni utire toyani saoguëta'an, besa më'ëni ëñaguë saiye ro'tayë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca ro'taguëbi yua besa saima'itoca, yure yihuoni toyase'ere ëñani, mai ba'iye, Riusu bainreba jubë naconi yo'ojën ba'iye, ja'anre masini yo'ojë'ën. Mai Taita Riusu te'e bain, ba jubëte cayë yë'ë. Riusubi bacuare re'huani jo'caguë, baguë te'e ruiñe ba'i coca quëani achoja'cuare cuencueni re'huabi. Gare huacha cocare sa'ñeñe caye beoye ba'ija'bë caguë, baguë bainreba ba'i jubëte re'huani jo'cabi. ¹⁶ Mai hua'nabi Riusu te'e bain ba'ijëñ, baguë ta'yejeiyereba yo'oni jo'case'ere si'a recoyo ro'tajënnä, yequëcuabi gu'aye caye porema'iñë. Ja'an yo'oni jo'case'e ñaca ba'iji:

Riusubi yua bain ga'nihuë baguëbi maini ëñobi.

Ëñioguëna, Riusu Espíritubi baguë te'e ruiñe ba'iyete quëani achobi.

Quëani achoguëna, guënamë re'oto yo'o concuabi baguë, Cristo hue'eguëni ëñahuë.

Ëñajënnä, Riusu cuencueni raosi'cuabi si'a bain joboanna sani, baguë ba'iyete quëani achohuë.

Quëani achojënnä, si'a yija ba'icuabi baguëni si'a recoyo ro'tajënnä, Riusubi yua guënamë re'otona baguëte mëani bají.

4

Los que se apartarán de la fe

¹ Riusu Espíritubi ñen cocarebare maini te'e ruiñe yihuoni jo'cabi. Jë'te, yequëcua Cristoni si'a recoyo ro'tasi'cuabi yua zupai huatini yo'o conjën ba'ijsa'cua'ë. Coquecuabu, gu'a huati hua'i, ja'ancuabi rani, coqueye ye'yojënnna, bacuabi achani, bacuani be'teni conjën saiye. ² Coque huati sëani, bain coquecuabi ye'yoyë. Bacua yua re'oye yo'oye gare huesëcua'ë. Gu'a jucha yo'oye gare huanõne beoye ba'iyë bacua recoñoare. ³ Ja'nca ba'ijëñ, bainbi huejaye yëjënnna, ènseyë. Te'e aon macaña aiñe gu'aji cayë. Cacuata'an, Riusubi si'a aon aiñete re'huani jo'cabi. Baguë bain Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua te'e ruiñe ba'i coca ye'yesi'cua, bacuabi ru'ru surupa cajën bojojëñ, ja'nrëbi, aon re'huani jo'case'ere aiñe bayë. ⁴⁻⁵ Si'aye Riusu re'huani jo'case'e sëani, aiñe re'oye ba'iji. Gu'aye cama'iñe ba'iji. Riusu coca cani jo'case'ere èñato, aiñe re'oji caji. Ja'nca sëani, Riusu bainbi Riusuni surupa cajënnna, aiñe re'oye ba'iji.

Un buen siervo de Jesucristo

⁶ Më'ë yua te'e ruiñe ba'i coca se'gare ro'taguë ba'iyë. Riusu coca cani jo'case'ere èñaguë, te'e ruiñe ye'yesi'quë ba'iyë më'ë. Ja'nca ye'yesi'quëbi yua Cristo bain ba'icua, mai yo'je sanhuë caguë, ja'ancuani yë'ë coca yihuose'ere quëani achotoca, mai Èjaguë Cristo Jesusni ai ruiñe conguë ba'iyë më'ë. ⁷ Ja'nca yo'oni, ro bain ira cocare quëani achojënnna, achaye beoye ba'ijë'ën. Riusu ba'ije'ru ba'iguë, si'a jëja jo'caye beoye Riusu yihuoguë ba'ise'ere yo'ojëñ ba'ijë'ën. ⁸ Mai yo'o yo'oyebi jëja ga'nihuë re'huajënnna, re'oye ba'iji. Ba'iguëta'an, Riusu naconi jo'caye beoye coñe, ja'an yo'oyebi

jëja recoyo re'huajënnä, quë'rë ai ba'iye ai re'oye ba'iji maire. Ja'nca ba'itoca, yurera ba'iye, Riusu ba'i jobo insija'ye, ja'anbi yua maire caraye beoye ba'iji. ⁹ Te'e ruiñera case'e ba'iji. Si'acuabi achani, si'a recoyo ro'tajën ba'ija'bë. ¹⁰ Te'e ruiñe case'e ba'iguëna, jo'caye beoye jëja yo'o yo'ojën, Riusuni conjën ba'iyë. Mai Taita Riusubi huajëguë ba'iguëna, baguëni si'a jëja recoyo ro'tajën, baguë naconi si'arën ba'ija'yete jo'caye beoye ëjojën ba'iyë mai. Si'a bainbi gu'a juchana zemosi'cua ba'ijënnä, Riusubi baguë ba'i jobona tëani baye yëji. Baguëni si'a recoyo ro'tatoca, bainre ai bojoguë, bacuare tëani bají.

¹¹ Ja'an coca yihuose'ere yequëcuani ye'yo ye guansejë'en. ¹² Më'ë yua bonsëguë se'gabi yihuoguëna, yequëcuabi më'ëni te'e ruiñe ro'tajën ëñama'iñë. Ja'nca ëñama'ijënnä, bacuani ëja bainguë sehuoye'ru re'oye sehuojë'en. Më'ë coca caye, më'ë re'o ma'a ganiñe, yequëcuani ai yëreba yëye, më'ë recoyo ro'taye, më'ë te'e ruiñe ba'iye, ja'anre si'a Cristo bainni ëñoguë ba'ijë'en. Bacuabi ëñani, më'ë ba'iye'ru güina'ru ba'ija'bë cayë yë'ë. ¹³ Riusu cocareba toyase'ere ëñani, bain jubëanni cani achoguë ba'ijë'en. Riusu cocarebare bainni yihuoni, bainni ye'yoguë ba'ijë'en. Yë'ë ti'añe tëca ja'nca yo'oguë ba'ijë'en. ¹⁴ Më'ë yo'o yo'oye, Cristo bain ëjaguë ba'iye, ja'anna Riusubi më'ë masiye yo'oguëte te'e ruiñe re'huabi. Baguëte coca quëacuabi ja'anre më'ëni quëani masi güesejënnä, Cristo bain ira ëjacuabi bacua ëntë sarañate më'ëna pa'roni ujajënnä, Riusubi më'ëre cuencueni re'huabi. Ja'nca re'huasi'quë sëani, gare te'e ruiñe

yo'oye se'ga ba'ijé'ën. ¹⁵ Më'ë cuencuesi yo'ore yua si'a jéja jo'caye beoye yo'oguë ba'ijé'ën. Ja'nca yo'oguëna, si'acuabi më'ëni ñani, më'ë re'oye yo'oguë ba'iyete masiyë. ¹⁶ Më'ë ba'iyete, më'ë re'o ma'a ganiñete re'oye ñaguë ba'ijé'ën. Më'ë coca ye'yoye'ga re'oye ñaguë ba'ijé'ën. Ja'nca yo'otoca, Riusubi më'ëre, më'ë bain achacuare baguë ba'i jobona téani baji.

5

Cómo portarse con los creyentes

¹ Iracuare bëinjëen cama'iguë ba'ijé'ën. Më'ë pë'caguë sanhuë ñañe'ru ba'iguë, bacuani yihuo coca quëani achoguë ba'ijé'ën. Bonsëcuare cato, më'ë yo'jecuare ñañe'ru ba'ijé'ën. ² Romi iracuare cato, më'ë mamá sanhuëre'ru ñaguë ba'ijé'ën. Romi zin hua'nare cato, bacuare te'e ruiñe recoyo ro'taguë, më'ë yo'jecuare'ru ñaguë ba'ijé'ën.

³ Hua'je romicuabi bonse beo hua'na ba'itoca, bacuare te'e ruiñe ñaguë conjé'ën. ⁴ Hua'je hua'gobi yua zin hua'na o naje hua'na batoca, bacuabi yua bagoni cuiraye ru'ru ye'yeja'bë, Riusu case'e'ru ba'ije. Bacua te'e bain, bacua pë'caguë sanhuë, bacua ahuero sanhuë, bacuare cuirajén ba'ija'bë. Ja'nca yo'otoca, bacua pë'caguë sanhuë insijén ba'ise'ere go'yayë. Go'yajënnna, Riusubi ai re'oye ñani booji. ⁵ Hua'jego bonse beo hua'go, cuiracua beogo, ja'angobi Riusu cuiraye se'gare ejogo ba'igo. Riusu coñete jo'caye beoye senni achago ba'igo bago. ⁶ Hua'je hua'gobi ro bago yëse'e se'gare ñani yo'otoca, Riusuni recoyo ro'taye huanoñe beoye ba'iji bagore. ⁷ Ja'ango

ba'ije'ru ba'icua ba'itoca, te'e ruiñe ba'i ma'a se'gana ganijëن ba'ija'bë caguë, bacuani coca yihuoguë quëajë'en. ⁸ Yequécua bacua bainre cuirama'icua ba'ito, bacua te'e bainre cuiraye güecua ba'ito, bacuabi yua bacua recoyo ro'tayete jo'cani senjocua ba'iyë. Cristoni si'a recoyo ro'tama'icua'ru quë'rë gu'aye yo'ocua'ru ba'iyë.

⁹ Cristo bain bonse insise'ebi hua'je hua'goni cuirani contoca, bago mamire bacua uti pëbëna toyani batoca, ru'ru sesenta tëcahuëan baye ba'ija'go. Te'e ënjëni huejasi'co ba'ija'go. ¹⁰ Re'oye yo'o yo'osi'co ba'ija'go. Bago zin hua'nare re'oye irosi'co ba'ija'go. Tincuabi raijënnna, bacuare re'oye cuirasi'co ba'ija'go. Riusu bain cuencuesi'cuare cuirani consi'co ba'ija'go. Ai yo'ojën ba'icuani consi'co ba'ija'go. Ja'an yo'ogo ba'ise'e, yeque yo'ogo ba'ise'ere yo'osi'co ba'itoca, bagote re'oye ñani conjë'en.

¹¹ Romi hua'je hua'na sesenta tëcahuëan ti'anma'icua ba'itoca, Cristo bain curi insise'ebi cuiraye conma'ijë'en. Yequërë ëmë huëani huejaza cajën, Cristote jo'cani senjoma'iñë. ¹² Ja'nca yo'otoca, Cristo bain jubëni ru'ru cani jo'case'e, Se'e huejama'iñë cajën ba'ise'e, ja'anre'ru tin yo'ojën, gu'a juchana go'ijën gu'ajaiyë. ¹³ Gu'ajani, bain huë'eñana sani, ro hui'ya hue'seña nëca ganocua ruiñë. Ja'nca ruinjën, quë'rë gu'aye yo'ojën, bain yo'oyete ro hui'ya quëani achojën, caraye beoye yo'oyë. Bacua besa cocare quëani achoye beoye ba'ire'ahuë. ¹⁴ Ja'nca sëani, romi hua'je hua'na irama'icuabi se'e huejatoca, re'oye ba'iji. Zinre bajën, bacua huë'eñare ñajën cuirajën ba'ija'bë. Ja'nca yo'otoca, maini je'o bacuabi maire

gu'aye caye porema'iñë. ¹⁵ Yequëcua romi hua'je hua'nata'an, yua Cristo ma'a ganiñete ro jo'cani senjoni, yua zupai huatina be'tejaë'ë.

¹⁶ Yureca, Cristoni si'a recoyo ro'tacua, ëmëcua, romicua, bacua te'e bain romi hua'je hua'na batoca, bacuare cuirani conjën ba'ija'bë. Cristo bain jubëni cuira güesema'ija'bë cayë. Ja'nca cuirajën contoca, Cristo bain jubëbi yequëcua romi hua'je hua'na bonse beo hua'na ba'icua, cuiracua beo hua'na, ja'ancuani cuirani coñe poreyë.

¹⁷ Cristo bain jubë ira ñjacua, ai re'oye yihuojën ba'icua, ja'ancuare quë'rë te'e ruiñe ñanani, bacuare quë'rë re'oye cuirajën, bacuani re'oye ro'ijëñ ba'ijë'ëñ. Riusu cocarebare quëani achojën, bainni te'e ruiñe yihuojën, gu'ajeiye beoye yo'ojëñ ba'itoca, ja'nca conjën cuirajën ba'ijë'ëñ.

¹⁸ Riusu coca toyani jo'case'ebi ñaca caji: "Toro hua'guëni aon yo'ore yo'o güesegüë, baguë yi'obote gueonma'ijë'ëñ. Ja'an aonre ainja'guë" caji. Cani, se'e yeque quë'ro toyani jo'case'e ba'iji: "Yo'o conguëbi yo'o yo'oguëna, baguëna ro'iye bayë mai" caji. Ja'nca cani jo'case'e sëani, Cristo bain jubë ñjacuare re'oye conjën ba'ijë'ëñ.

¹⁹ Yequëbi ira ñjaguëte gu'aye catoca, ru'ru, samucua o samutecua baguë gu'aye yo'ose'ere ñasi'cua, bacuabi baguë gu'aye yo'ose'ere quëani achoja'bë. Te'eguë se'gabi achotoca, ba gu'aye case'ere achama'ijë'ëñ. ²⁰ Gu'a jucha yo'ocua ba'itoca, bacua si'acuani, bain jubëbi achajënnna, bëiñe yihuoni cajë'ëñ. Yequëcuabi güina'ru yo'oma'iñë caguë, ja'nca cajë'ëñ. ²¹ Yureca më'ëni se'e yihuoyë yë'ë. Riusu, Cristo Jesús, guënamë re'oto yo'o concua, bacuabi achajënnna,

ai yihuoreba më'ëni yihuoyë yë'ë: Yë'ë yure cani toyase'e si'aye jo'caye beoye yo'oguë ba'ijë'ën. Yequëcuare quë'rë gu'aye ëñaguë, yequëcuare quë'rë re'oye ëñaguë, bacuare quë'rë ta'yejeiye conni curiaye yo'oma'ijë'ën. ²² Bainguëbi Cristo bain ëjaguëre runza catoca, baguëte Cristo bain ëjaguëte te'e jëana re'huama'ijë'ën. Më'ë ëntë sarañare baguëna te'e jëana pa'roni re'huama'ijë'ën. Baguë recoyote ëñani masijë'ën ru'ru. Te'e jëana re'huatoca, yequërë gu'a jucha yo'osi'quëre conguë ba'ima'iguë më'ë.

²³ Më'ë guëtabë raure baguë sëani, oco se'gare uncuma'ijë'ën. Jo'cha re'co choa ma'carë uncuni huajjë'ën.

²⁴ Yequëcuabi gu'a recoñoare bajënnna, bainbi guaja beoye ëñani masiyë. Riusubi bacua gu'a juchare ëñani, baguë bënni senjo umuguse tëca ëjogi. Yequëcuabi gu'a recoñoare bajënnna, bainbi jë'te se'ga ëñani masiye poreyë. ²⁵ Güina'ru, yequëcuabi re'oye yo'oye ba'ijënnna, bainbi guaja beoye ëñani masiyë, te'e ruiñe masi güesese'e sëani. Yequëcuabi yahuera'rë re'oye yo'oyeta'an, jë'te masi güeseqi. Riusu bainbi te'e ruiñe masiye poreyë.

6

¹ Yo'o conjën ba'icuabi bacua ëjacuani ai ruiñe ëñajën, bacua guanseyete güeye beoye yo'ojën ba'ija'bë. Yequëcuabi Riusu ba'iyete, mai coca ye'yoní yihuoyete, ja'anre gu'aye cama'iñe cajën, ja'nca yo'ojën ba'ija'bë. ² Bacua ëjacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'itoca, bacuani gu'aye ëñama'ija'bë, bacua te'e bain sëani. Quë'rë

re'oye bacuani yo'o conjën ba'ija'bë. Ëjacua'ga Cristo bainni ai yëreba yëjën, bacuani insiye conjënnna, bacua yo'o conjën ba'icuabi bacuani quë'rë re'oye yo'o conjën ba'ija'bë. Ja'anre më'ëni yihuoguëna, më'ë'ga si'acuani ye'yoni, quëani achoguë ba'ijë'ën.

La verdadera riqueza

³ Bainguëbi tin cocare coqueye ye'yoni, mai Ëjaguë Jesucristo te'e ruiñe ba'i cocare, mai recoyo ro'tajën ye'oyete ja'anre güeye catoca, ⁴ ja'anguë yua ro baguë se'gare'ru aireba huanoguëna, ro huesë ëaye ba'i hua'guëbi caji. Gu'a recoyo baguëbi ro bëin cocare cani achoye yëguë, yequëcuaní je'o ba güeseji baguë. Ja'an cocare cani achoni tonguëna, baguëte achacuabi mai ba'iyete ro èa ro'tajën ba'iyë. Gu'aye yo'oyete maire huacha ro'tajën ba'iyë. Maini ai hui'ya jayajën ba'iyë. Maire gu'a hua'nare'ru ñäñë. ⁵ Ja'nca coqueye ye'yoji baguë. Ye'yoguëna, yequëcua te'e ruiñe recoyo ro'taye beocua, ja'ancuabi yua bëin cocare jo'caye beoye quëani achoyë, ro ro'tajën ba'icua sëani. Ja'ancuabi mai recoyo ro'tayete ñajën, maire gu'aye ro'tajën, jaya coca maire quëayë: Bonse baye se'gare recoyo ro'tajën ba'iyë, maire gu'aye cayë bacua. Ja'anre cacua ba'itoca, quëñëni saijë'ën. ⁶ Ja'nca ro'tacuata'an, maibi recoyo ro'tajën, bojo recoyo huanoñete bayë mai. Ja'nca bajën, ai ba'ije ai bojoreba bojoyë mai. Maibi se'e bonsere bañu cama'itoca, ai bojorjën ba'iyë mai. ⁷ Ën yijana të'ya raisi'cua ba'ijëen, ¿gue bonse naconi rate'ne mai? Bañë. ⁸ Mai aon aiñe, mai caña ju'ije, ja'an se'gare batoca, maibi bonsere se'e yëma'iñë.

9 Ja'nca ba'iyeta'an, bainbi bonse, curi, ai ba'iyé ai bëyoni baza catoca, ro coquesi'cua ruiñë bacua. Bacuabi ro ro'tajën, ro éa éñajën ba'icua ruinjën, ro guaja ganijën, bacua gu'a juchana to'iñë. Ro huesëni carajeiyë. **10** Ja'nca sëani, maibi curire ai yëtoca, quë'rë ai ba'iyé ai gu'a hua'na'ru ruiñë mai. Yequëcuabi Cristoni si'a recoyo ro'tani, ja'nrëbi, curire aireba yëni, ja'nrëbi jë'te, bacua recoyo ro'tayete jo'cani senjohuë. Ja'nca senjojën, ai ja'si yo'oye ba'icua ruinjën, recoyo se'gare ai oireba oijën baë'ë.

La buena lucha de la fe

11 Ja'nca ba'ijëenna, më'ë'ga, Riusu bainguë sëani, ja'anre baye ro'taye beoye quëñëjë'ën. Ñaca se'gare si'a recoyo senjën ba'ijé'ën: Te'e ruiñë ba'i recoyo ro'taye, Riusu ba'iyé'ru ba'iyé, Cristoni si'a recoyo ro'taye, si'acuani aireba yëye, jëja recoyo baye, bainre bojoguë coñie ja'anre yëguë, më'ë porese'e'ru recoyona re'huani bajë'ën. **12** Si'a jëja Cristoni jo'caye beoye si'a recoyo ro'taguë ba'ijé'ën. Si'arën ba'iyé'ru re'huani coni bajë'ën. Riusubi më'ëre ja'anna choji'i. Më'ëbi Cristoni re'oye sehuoguëna, ai jai jubë bainbi më'ë recoyo ro'ta cocare achani masihuë. **13** Ja'nca sëani, Riusu, si'aye re'huani huajë güeseguë, Jesucristo, Poncio Pilatona re'oye sehuosi'quë, ja'ancuabi yë'ëre achajëenna, më'ëni ñaca guansení jo'cayë yë'ë. **14** Riusu guansení jo'case'ere caraye beoye achani yo'oguë ba'ijé'ën. Mai Ëjaguë Jesucristo in rai umuguse, maini éñojai umuguse ti'añe tëca, huacha yo'oye beoye te'e ruiñë yo'oguë ba'ijé'ën. **15** Riusu cuencuesirën ti'anguëna, Jesucristobi maini se'e

ëñóñe ba'iji. Mai Ta'yejeiye Ëjaguë Riusuni ai bojojën, baguëte ai bojojën cayë. Mai quë'rë ta'yejeiyereba ba'iguëbi si'a ën yija ejacua'ru quë'rë ta'yejeiye ba'iguëbi ba'iji. ¹⁶ Baguë se'gabi ju'iñe beoye ba'iji. Go'sijeiye ba'iguëbi ai ta'yejeiye miañe ëñoguëna, ro bain ñacobi baguëni ëñañe ti'anmajën ba'iyë. Baguëni ëñañe porema'iñë. Ja'nca sëani, si'a bainbi baguëni ai ruiñe ro'tajën ba'ija'bë. Quë'rë ta'yejeiye Ëjaguëbi si'arën ba'iji, jo'caye beoye cajën ba'ija'bë.

¹⁷ Ja'nreëbi, ën yija bonsere ai ba'iye bacuani coca guansejë'ën. Mësacua se'gare'ru huanoñe beoye ba'ijë'ën. Mësacua bonse coni base'e se'gare bojoye beoye ba'ijë'ën, te'e jëana ñu'ñujeija'ñete sëani. Riusu se'gani bojojën ba'ijë'ën. Baguë se'gabi maina si'aye insiyereba insiji. Maini ai bojo huanoñete caraye beoye maina jo'caji. ¹⁸ Ja'anre ai bonse bacuani guansen i jo'cajë'ën. Mësacua bayete yequëcuani güeye beoye huo'hueni insiye ro'tajë'ën. ¹⁹ Ja'nca yo'ojën, mësacua si'arën ba'i re'oto coni baja'yete re'hua bi'rayë. Ñu'ñujeiñë beoye ba'iyete baja'cua'ë mësacua, cajë'ën bacuare.

Encargo final a Timoteo

²⁰ Yë'ë mami Timoteo, Riusu insise'e, më'ëna insini jo'case'e, ja'anre huesoye beoye re'oye re'huani bajë'ën. Yequëcuabi ro bacua masiye ba'i cocare quëani achojënnä, ja'anre ro'taye beoye quëñejë'ën, huacha quëacuare sëani. Bacuabi ro ro'tajën, Riusuni huesëjën, baguë coca cani jo'case'e'ru tin cajën, ba cocare gu'aye caye se'gare ro'tajën ganiñë. ²¹ Te'e ruiñe masiyë cajën, Cristoni recoyo ro'tayete ro jo'cani senjojaë'ë.

Yureca, Riusubi më'ë, më'ë bain ba'icua,
si'acuani ai ta'yejeiye conreba conja'guë.

**Riusu cocabera: mai ëjaguë Jesucristo
ba'iyete toyani jo'case'e'ë
New Testament in Siona (CO:snn:Siona)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siona

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Siona [snn], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Siona

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

xx

please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files

dated 29 Jan 2022

ce8413d6-ff57-5b18-bda5-72d8f77005b2